

Kendsgerning, at Berg søgte netop sin Styrke og Tilslutning blandt Landbefolkningen. Men Berg gjorde ikke Forskel paa Gaardmænd og Husmænd. Talte Berg om Bønderne, talte han om dem i den gode gamle Forstand, nemlig, at det er Husmænd og Gaardmænd, dem, der i mange Aar have staaet under lige Vilkaar og have kæmpet trofast ved Siden af hinanden. Han ønskede sikkert ikke, at der skulde ske en Adskillelse mellem de 2 Klasser i vore Kommuner. Jeg tror derfor, at det ærede Medlem ikke gør Ret i her at paakalde Bergs Navn. Det ærede Medlem beklagede sig over, at Amsraadene kunde foranledige en Opløsning af Sogneraadene. Det ser jeg dog ingen Ulykke i, det forekommer mig, at det er bedre, at Sogneraadene, naar de ikke kunne faa saa mange Penge, som de ønske, i Stedet for at gaa til en højere Myndighed for at bede om Tilladelse dertil, gaa ud til Skatteyderne, som skulle betale Gildet. Det er det, der sker derved, at Sogneraadene kunne opløses, og at der udskrives ny Valg. I den Henseende forekommer det mig ikke berettiget at føre Klage over Indholdet af dette Forslag.

Den ærede sidste Taler besværede sig over, at der var krævet 2 Aars uafbrudt Ophold i en Kommune, for at der kunde øves Stemmeret, og han gav os den Oplysning, at i den Kommune, hvor det ærede Medlem er bosiddende, vilde der neppe være hverken Tjenestekarle eller Tjenestepiger, som vilde faa Valgret efter denne Lov. Men det forekommer mig, at naar Tjenestefolk ikke have saa megen Interesse for en Kommune, af de ville opholde sig der i 2 Aar, behøve de heller ikke at have Valgret. Thi hvorfor giver man Valgret til de kommunale Raad? Det giver man dog vel fornuftigvis, for at der skal vælges Mænd eller Kvinder, der ikke blot have Interesse for, men ogsaa have Kendskab til den Kommune, hvis Anliggender de ere satte til at varetage, og de Mennesker, der flytte fra By til By, fra Kommune til Kommune med et Par Aars Mellemlum, kunne fornuftigvis ikke have nogen som helst Interesse af den Kommunes Anliggender, som de flytte fra, det er da en given Ting. Det er netop en heldig Bestemmelse, at det hovedsagelig er Kommunens faste Beboere, der have den afgørende Indflydelse ved Valgene. Ogsaa Bestemmelsen om de 2 Aar, der er sat som Betingelse for at opnaa Valgret i en Kommune, finder jeg ret praktisk. Jeg kan derfor slutte mig til det foreliggende Forslag.

Jeg hører nu, at baade det ærede Medlem fra Thisted (N. Andersen) og det ærede Medlem fra Sorø (Poul Christensen) ville stille Ændringsforslag til Sagens anden Behandling. Maa jeg sige til det ærede Medlem fra Thisted, for hvis kommunale Indsigt jeg har den største Agtelse og Respekt, at det forekommer mig, det er noget sent, Højre nu finder paa at ville stille Forslag til en Forandring af Amsraadenes Sammensætning. Det skinnede igennem det ærede Medlems Foredrag, at man vilde fra den Side stille Forslag om at slette den privilegerede Valgret til Amsraadet. Hvorfor har Højre ventet saa længe i denne Sag? Denne Sag har været til Forhandling her med kortere eller længere Mellemlum fra 1870 til nu, og i al den Tid har jeg fundet det gamle Højre som bestemte og energiske Modstandere af at udvide den kommunale Valgret i den Retning, som her foreligger Forslag om. Højre kommer for sent til Eftertanke. Dersom det gamle Højre havde stillet sig mere forstaaende og velvilligt overfor afdøde Berg, da han fremsatte sine Forslag, vilde man have faaet en jævn, en sindig og en rolig Udvikling af vore kommunale Forhold. Nu have vi ventet i saa lang en Aarrække, og derfor bleve Fordringerne større og større, derfor ere de Krav, der skulle tilfredsstilles, blevne større. Men Højre har sin store Del af Skylden herfor, og det vilde da se løjerligt ud, hvis Højre nu ogsaa i denne Sag vilde gøre Overbud. Hvorfor gjorde man det ikke i Fjor, da Fællesudvalget arbejdede, da Underudvalget maatte slutte sine Arbejder med en Erklæring om, at det ikke var muligt at naa til en Overenskomst? Da erklærede det gamle Højres Repræsentanter, at de ikke vilde stille sig til Venstre for de frikonservative, at de ikke vilde gøre Overbud, men da havde Tiden været for de Herrer til at fremsætte et Overbud, hvis de vilde. At gøre det nu i den 11te Time er for sent. Den Gang vi behandlede Forslagene om de direkte Skatter, kom Højre ogsaa med et Overbud, og da kom det tidligt nok, da var det saa heldigt for dem, at de fik raseret de gamle Skatter, at vi fik den voldsomme Omvæltning fra det da bestaaende til den Tilstand, vi nu have. Det forekommer mig at være en mærkelig Taktik, det gamle Højre fører. Det havde været klogere, om det i Tide havde set sig om og erfaret, hvad Tidens Krav fordrede, og da i rette Tid havde givet efter, saa vilde Partiet have kunnet øve den Indflydelse, som det havde Ret til